

Tobias

Hanne Kluge

Jobbspesialist HELT MED i Rogaland

Det er en deilig vårdag i mars når jeg ringer på dora til Tobias, som bor i en leilighet som han har kjøpt seg på Sola i Rogaland.

Idet dora går opp blir jeg møtt av en smilende Tobias og en hoppende glad, stor og svart labrador som heter Kompis.

–Nå er det lenge siden du har vært her, så det var på tide. Og Kompis er visst enig!

Det er jeg helt enig i, for det er jo på jobben hans hos Jærbakeren på Hinna vi pleier å sees.

Jeg går inn i gangen, og så snart skoene er av, så bærer Kompis den ene skoen min inn i stua for å vise meg hvor jeg skal sitte.

Idet jeg kommer inn i stua med lyseblå vegger, så hører jeg bevegelse og noen høylytte pipelyder.

Å ja, det stemmer jo! Du har fått 2 marsvin siden jeg var her sist!

Inntil en vegg i stua står en kasse på størrelse med en palle. Oppi der løper 2 brune og søte pelsdotter og gjemmer seg når jeg nærmer meg.

Du Tobias, har jo blitt intervjuet for SOR før også!

Tobias nikker. I januarutgaven i 2021, ble det gjennomført portrettintervjuer med blant annet Tobias, som handlet om begrensninger, drømmer og muligheter.

Da er det jo ekstra moro å titte tilbake! Ble tiden fra da og frem til nå sånn som du hadde tenkt det skulle bli?

–Nei, noen ting ble ganske vanskelig i livet kan du si, forteller Tobias. Men det er ganske bra nå da!

Han fortalte blant annet om en lang og kronglete vei til at «atypisk autisme» ble endelig diagnose i slutten av tenårene. I tillegg til det så hadde det startet en annen viktig prosess i Tobias. Han hadde nemlig store vansker knyttet til egen kjønnsidentitet. Etter mange samtaler og det som føltes som en evighet for Tobias, så startet endelig prosessen mot at Tobias er Tobias i absolutt hele seg. En ung mann på 24, snart 25 år, både på innsiden og utsiden.

Tobias jobbet på sykehjem i samme periode som han gjennomførte to store operasjoner, og fortsatt gjenstår det en.

–Det ble så mye rot og kaos i hodet mitt i den tiden, og jeg syntes det var vanskelig å si hvordan jeg ville ha det! I tillegg ble det supervanskelig å forholde seg til vikarer, folk som sluttet og nye kolleger.

Jeg ble sykemeldt i perioder og du og fadder forsøkte å legge til rette på jobben. Etter flere møter og samtaler, og forsøk på å endre på oppgaver og arbeidstid uten at det hjalp, så fant vi ut at det var best å si opp jobben, og heller sette søkelys på å falle mest mulig til ro.

Det var en vanskelig periode. Det ble rett og slett altfor mye for meg da.

Ja, jeg husker det. Du hadde nok godt av en pause da.

Hva skjedde etterpå, etter pausen fra arbeidslivet og når energien kom tilbake igjen?

–Da var det jo ingen jobber ledige gjennom HELT MED som var aktuelle for meg! Jeg søkte om VTA-O plass, men ventelistene er så lange der. Etter hvert fikk jeg delta på et arbeidstreningsprogram gjennom kommunen som varte flere måneder. Da jobbet jeg masse ute, og det var gøy.

Og så begynte jeg på et livsmestringskurs! IMR heter det. Det har også vært lærerikt og gøy, så jeg skal ta kurset en gang til!

Det går ut på at jeg liksom ha noen mål, og så lærer jeg ditt og datt om psykiske ting.

For eksempel skal jeg øve meg på å ikke stresse meg opp så mye at jeg blir helt utslitt.

Tobias på fisketur. Foto: Privat



Hva tenker du er drømmejobben, om du skulle velge fra øverste hylle?

–Har du sett Oppsynsmannen på NRK? spør Tobias ivrig.

Ja, den var veldig bra.

–Jeg bryr meg skikkelig mye om miljøet, så kanskje skogvokter eller oppsynsmann hadde vært drømmejobben? Jeg kunne jobbet med å bevare urskog og myr. Kanskje dere kunne hatt noen sånne stillinger i HELT MED?

Vi ler og er enige om at akkurat sånne stillinger har vi ikke. Men HELT MED har jo ingen begrensninger på bransjer, så helt umulig er det vel ikke.

Hvordan fikk du jobben på Jærbakeren?

–Akkurat da det opplegget med arbeids-
treningssesksjonen var ferdig, så ringte du. Og den stillingen var så liten at den passet helt perfekt for meg!

Jeg trives veldig godt hos Inger Mari i Jærbakeren. Vi har det skikkelig gøy på jobb, og vi er ekte kolleger som både tøyser masse og gjør en god jobb sammen. Vi er et bra team.

Inger Mari er daglig leder hos Jærbakeren på Hinna, og er også Tobias sin fadder på jobben.

Ja, Inger Mari skryter veldig av deg! Hun fortalte forresten at du skal læres opp i kassen også!?

–Ja, jeg kan jo litt allerede, men det blir gøy å lære det skikkelig. Jeg får masse energi når jeg lærer meg nye ting.

Kan du fortelle hvordan en arbeidsdag for deg vanligvis er?

–Jeg starter på jobb 0800, og overtar for Inger Mari som allerede startet med pannekakene.

2 svære dunker med røre skal stekes på 4 jernpanner samtidig. Pannekakene stekes i smør og med 1 stripe bacon. Når det er tomt for røre så vasker jeg komfyren og litt rundt forbi på kjøkkenet. Arbeidsdagen varer ca 1.5-2 timer, og så kjører jeg hjem.

Pannekakene har en hemmelig oppskrift som gjør dem spesielt gode, og folk reiser langt for å kjøpe lunsjen sin hos oss! Noen ganger forsvinner alle pannekakene før vi får sukk for oss! Da må Inger Mari steke mer etter at jeg har gått hjem.

Hva er det som er bra med oppgavene du har på jobb nå?

–At det er sosialt. Når det sosiale fungerer, da fungerer egentlig alt det andre uansett. Og så er det veldig konkrete oppgaver, men også fleksibelt slik at jeg kan finne løsninger selv.

Jeg kommer meg opp hver morgen, og når arbeidsdagen er over så har jeg fortsatt god tid til å trene med Kompis, og gjøre masse andre ting som jeg holder på med, eller bare slappe av.

Hva vil du si at du er god på?

–Å lære nye ting! Men det er ikke alltid at interessen varer så lenge, for jeg er nok litt impulsiv.

Jeg er flink med dyr og trener masse lydighet med Kompis. Jeg kan spille trommer, men spiller ikke så ofte lenger nå, og så er jeg veldig flink til å strikke! Og strikking har jeg holdt på med siden jeg var liten.

Og så har jeg snart tatt båtlappen! Jeg vil nemlig kjøpe meg seilbåt! Egentlig vil jeg selge leiligheten og bo i seilbåten, men mamma er ikke enig i dette.



Pannekaker
fra Jærbakeren
på Hinna.
Foto: privat

Det har blitt noen diskusjoner kan du si. Jeg synes det er skikkelig vanskelig å omstille meg nå som båtdrømmen liksom har festet seg!

Jeg drømmer om å bo i seilbåt og ha båt plass ved et lite småbruk. Og så ville jeg vært så selvforsynt som mulig, bare ordnet opp i alt selv. Tomten skulle vært stor med masse skog. Ikke en jukseskog som noen har planta, men ekte urskog og myr!

Men så vil jeg jo jobbe hos Inger Mari også...

Kanskje går det an å finne en løsning der både du og mor blir fornøyd?

–Ja, uansett så går jeg ikke i gang med noen ting før siste operasjon er over, og det tar jo lang tid å komme seg igjen etterpå også! Og det er sikkert like greit, for da blir ikke en så stor ting gjort på impuls! Jeg har ikke fått dato fra sykehuset ennå, men jeg ringer og spør hver tredje måned om hvordan det ligger an med å få en operasjonsdato.

Hva er annerledes med en jobb gjennom HELT MED i forhold til andre ordinære jobber?

–Kanskje jeg har større sjans for å få en jobb gjennom HELT MED? Og så liker jeg apparatet rundt.

Hva mener du med apparatet?

–Sånn oppfølging jeg får fra deg, og at forventningene er tilpasset ressursene mine. Og så liker jeg at det ikke er så mye betalt, for da slipper jeg å ha kjempedårlig samvittighet om jeg er borte fra jobb. Det blir jo fravær på grunn av operasjonene og sånt. Men ingen går konkurs på grunn av meg, og det tar bort en del stress.

Hva vil du si er dine beste HELT MED-minner?

–Hmm.. Kanskje når vi var i Bergen og hadde snakket med Thomas Seltzer på senen? Det kommer jeg aldri til å glemme. Og så har vi jo vært på mange sosiale samlinger! Husker du den fisketuren? Jeg var den eneste som fikk fisk, og så visste vi ikke om det var en lyr eller en sei.

Ja, det stemmer! Det var skikkelig iskaldt, og det blåste noe veldig den dagen.

–Og så har vi hatt discosommerfest på Hestholmen med bading og kajakk. Det var også gøy.

En alarm på Tobias sin mobil minner oss på at det er på tide å avslutte samtalen. Vi reiser oss opp og blir fulgt ut i gangen av Kompis som logrer med hele rumpa, mens det pipes ivrig fra kassen ved veggen i stua. På gangen finner jeg bare en sko, og Tobias ler oppgitt. Jeg henter skoen som Kompis har lagt under stuebordet.

Tusen takk for praten, Tobias! Vi snakkes snart igjen.

–Ja, og bare gi beskjed om det skulle dukke opp noe annet, jeg er med!